

Çocuk Yardımı Ödemeleri hk.

Belge türü	Özelge
Kanun	DAMGA VERGİSİ KANUNU
Özelge no	E-90649566-155-58723
Tarih	03.10.2024

T.C.

KÜTAHYA VALİLİĞİ

Defterdarlık Gelir Yönetimi ve Denetim Grup Müdürlüğü

Sayı : E-90649566-155-58723

03.10.2024

Konu : Çocuk Yardımı Ödemeleri

İlgide kayıtlı özelge talep formunuzun incelenmesinden, 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa atıfta bulunarak 6 ncı Dönem Toplu Sözleşmenin 40 ıncı maddesinde, engelli çocuğu olan çalışanlara çocuk yardımı tutarlarının %50'si kadar ek ödeme yapılacağı hükmünün yer aldığından bahisle, söz konusu ödemeler üzerinden Kurumunuzda çalışan personelin engelli çocuğundan dolayı %50 oranında artırılarak ödenen çocuk yardımı ödemelerinde gelir ve damga vergisi kesintilerinin uygulanıp uygulanmayacağı hususunda görüş talep edildiği anlaşılmaktadır.

Gelir Vergisi Kanunu Yönünden:

193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun;

"Tazminat ve yardımlarda" başlıklı 25 inci maddesinde, "Aşağıda yazılı tazminat ve yardımlar Gelir Vergisi'nden müstesnadır:

...

4.Hizmet erbabına ödenen çocuk zamları (**Bu zamlar devletçe verilen miktarları aştığı takdirde, fazlası vergiye tabi tutulur.**)",

"Ücretin tarifi" başlıklı 61 inci maddesinde, "Ücret, işverene tabi ve belirli bir işyerine bağlı olarak çalışanlara hizmet karşılığı verilen para ve ayınlar ile sağlanan ve para ile temsil edilebilen menfaatlerdir.

Ücretin ödenek, tazminat, kasa tazminatı (Mali sorumluluk tazminatı), tahsisat, zam, avans, aidat, huzur hakkı, prim, ikramiye, gider karşılığı veya başka adlar altında ödenmiş olması veya bir ortaklık münasebeti niteliğinde olmamak şartı ile kazancın belli bir yüzdesi şeklinde tayin edilmiş bulunması onun mahiyetini değiştirmez.

...",

"Vergi tevkifatı" başlıklı 94 üncü maddesinde, "Kamu idare ve müesseseleri, iktisadi kamu müesseseleri, sair kurumlar, ticaret şirketleri, iş ortaklıkları, dernekler, vakıflar, dernek ve vakıfların iktisadi işletmeleri, kooperatifler, yatırım fonu yönetenler, gerçek gelirlerini beyan etmeye mecbur olan ticaret ve serbest meslek erbabı, zirai kazançlarını bilanço veya zirai işletme hesabı esasına göre tespit eden çiftçiler aşağıdaki bentlerde sayılan ödemeleri (avans olarak ödenenler dahil) nakden veya hesaben yaptıkları sırada, istihkak sahiplerinin gelir vergilerine mahsuben tevkifat yapmaya mecburdurlar.

1.Hizmet erbabına ödenen ücretler ile 61 inci maddede yazılı olup ücret sayılan ödemelerden (istisnadan faydalananlar hariç), 103 ve 104 üncü maddelere göre,"

hükümlerine yer verilmiştir.

Öte yandan, 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun "Aile yardımı ödeneği" başlıklı 202 nci maddesinde; "Evli bulunan Devlet memurlarına aile yardımı ödeneği verilir.

Bu yardım, memurun her ne şekilde olursa olsun menfaat karşılığı çalışmayan veya herhangi bir sosyal güvenlik kuruluşundan aylık almayan eşi için 1500, çocuklarından herbiri için de 250 gösterge rakamının (72 nci ay dahil olmak üzere 0-6 yaş grubunda yer alan çocuklar için bir kat artırımlı) aylık katsayısı ile çarpılması sonucu elde edilecek miktar üzerinden ödenir..." hükmü yer almaktadır.

Aynı Kanunun "Çocuk için aile yardımı ödeneği verilmeyecek haller" başlıklı 206 ncı maddesinde, "Aşağıdaki hallerde çocuklar için aile yardımı ödeneği verilmez:

1. Evlenen çocuklar,

2. 25 yaşını dolduran çocuklar (25 yaşını bitirdiği halde evlenmemiş kız çocukları ile çalışamayacak derecede malûllükleri resmi sağlık kurulu raporuyla tespit edilenler için süresiz olarak ödeneğin verilmesine devam olunur.),

3. Kendileri hesabına ticaret yapan veya gerçek veya tüzel kişiler yanında her ne şekilde olursa olsun menfaat karşılığı çalışan çocuklar (Öğrenim yapmakta iken tatil devresinde çalışanlar hariç),

4. Burs alan veya Devletçe okutulan çocuklar." hükmüne yer verilmiştir.

Ayrıca, 25/8/2021 tarihli ve 31579 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Kamu Görevlilerinin Geneline ve Hizmet Kollarına Yönelik Mali ve Sosyal Haklara İlişkin 2022 ve 2023 Yıllarını Kapsayan 6. Dönem Toplu Sözleşmenin "Engelli çocuk aile yardımı" başlıklı 40 ıncı maddesinde, "(1) İlgili mevzuat ve bu Toplu Sözleşme hükümleri uyarınca çocuklar için verilmekte olan aile yardımı ödeneği, Erişkinler İçin Engellilik Değerlendirmesi Hakkında Yönetmelik hükümlerine göre en az %40 engelli olan veya Çocuklar İçin Özel Gereksinim Değerlendirmesi Hakkında Yönetmeliğe ekli 3 sayılı tabloya göre bu oran ve üzerine denk özel gereksinim durumu olan çocuklar için %50 artırımlı olarak ödenir." denilmektedir.

Bu hüküm ve açıklamalara göre, hizmet erbabına Toplu Sözleşmenin 40 ıncı maddesi kapsamında yapılacak %50 artırımlı "engelli çocuk aile yardımı" ödemelerinin ücret olarak değerlendirilmesi ve söz konusu ödemelerin 657 sayılı Kanunun 202 nci maddesi uyarınca her bir çocuk için tespit edilen tutarla sınırlı olmak üzere gelir vergisinden istisna edilmesi, aşan tutarın ise Gelir Vergisi Kanununun 61, 63, 94 ve 103 üncü maddeleri hükmü uyarınca gelir vergisi tevkifatına tabi tutulması gerekmektedir.

Damga Vergisi Kanunu Yönünden:

488 sayılı Damga Vergisi Kanununun 1 inci maddesinde, bu Kanuna ekli (1) sayılı tabloda yazılı kağıtların damga vergisine tabi olduğu hükmüne bağlanmıştır.

Aynı Kanuna ekli (1) sayılı tablonun "IV-Makbuzlar ve diğer kağıtlar" başlıklı bölümünün 1/b fıkrasında, "Maaş, ücret, gündelik, huzur hakkı, aidat, ihtisas zammı, ikramiye, yemek ve mesken bedeli, harcırah, tazminat vesaire gibi her ne ad ile olursa olsun hizmet karşılığı alınan paralar (avans olarak ödenenler dahil) için verilen makbuzlar ile bu paralar nakden ödenmeyerek kişiler adına açılmış veya açılacak cari hesaplara nakledildiği veya emir ve havalelerine tediye olunduğu takdirde nakli veya tediye temin eden kağıtlar"ın nispi damga vergisine tabi olduğu hükmüne yer verilmiştir.

Diğer taraftan, 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun;

-"Aile yardımı ödeneği" başlıklı 202 nci maddesinde, " Evli bulunan Devlet memurlarına aile yardımı ödeneği verilir.

Bu yardım, memurun her ne şekilde olursa olsun menfaat karşılığı çalışmayan veya herhangi bir sosyal güvenlik kuruluşundan aylık almayan eşi için 1500, çocuklarından herbiri için de 250 gösterge rakamının (72 nci ay dahil olmak üzere 0-6 yaş grubunda yer alan çocuklar için bir kat artırımlı) aylık katsayısı ile çarpılması sonucu elde edilecek miktar üzerinden ödenir. Eşlerden birine iş akdi veya toplu sözleşme gereği çocukları için yapılan aile yardımı ödeneği daha düşük ise, yalnız aradaki fark ödenir. Bu fıkroda yer alan gösterge rakamlarını 3 katına kadar artırmaya Cumhurbaşkanı yetkilidir.

Dul memurların çocukları için yukarıki fıkralar hükmü uygulanır.

Boşanma veya ayrılık vukuunda mahkeme bu yardımın hangi tarafa ve ne oranda verileceğini de kararında belirtir.

Devlet memurunun, geçimini sağladığı üvey çocukları için de bu ödenek verilir." hükmüne;

- "Aile yardımı ödeneğinin ödeme usulü" başlıklı 203 üncü maddesinde ise "Aile yardımı ödeneği Devlet memurlarına her ay aylıklariyle birlikte ödenir.

Karı ve kocanın her ikisi de memur iseler bu ödenek yalnız kocaya verilir.

Aile yardımı ödenekleri hiç bir vergi ve kesintiye tabi tutulmaksızın ödenir ve borç için haczedilemez." hükmüne

yer verilmiştir.

Ayrıca, 25/8/2021 tarihli ve 31579 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Kamu Görevlilerinin Geneline ve Hizmet Kollarına Yönelik Mali ve Sosyal Haklara İlişkin 2022 ve 2023 Yıllarını Kapsayan 6. Dönem Toplu Sözleşmenin "Engelli çocuk aile yardımı" başlıklı 40 ıncı maddesinde, "(1) İlgili mevzuat ve bu Toplu Sözleşme hükümleri uyarınca çocuklar için verilmekte olan aile yardımı ödeneği, Erişkinler İçin Engellilik Değerlendirmesi Hakkında Yönetmelik hükümlerine göre en az %40 engelli olan veya Çocuklar İçin Özel Gereksinim Değerlendirmesi Hakkında Yönetmeliğe ekli 3 sayılı tabloya göre bu oran ve üzerine denk özel gereksinim durumu olan çocuklar için %50 artırımlı olarak ödenir." denilmektedir.

Buna göre, yazınıza konu Toplu Sözleşme kapsamına giren hizmet erbabına sözleşmenin 40 ıncı maddesi kapsamında yapılacak "engelli çocuk aile yardımı" ödemelerinin, 657 sayılı Kanunun 202 nci maddesine göre ödenen kısmına aynı Kanunun 203 üncü maddesi uyarınca damga vergisi istisnası uygulanması mümkün bulunmakta olup, bu tutarı aşan kısmının ise 488 sayılı Kanuna ekli (1) sayılı tablonun IV/1-b fıkrası uyarınca damga vergisine tabi tutulması gerekmektedir.

Bilgi edinilmesini arz ederim.

